

chování tak, aby se z pohledu uživatele oba produkty jevíly jako komplementární. V souvislosti s takovým jednáním logicky vstala řada právních otázek, které si evidentně vyžádali též interpretaci právní úpravy EU. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla naformulována velmi podrobně a obsahovala celkem 9 samostatných otázek. Na tomto místě tak zmíníme pouze ty nejdůležitější. Především tak šlo o to, zda se jedná o neoprávněný zásah do autorských práv autora počítačového programu, jestliže třetí osoba vytvoří jiný počítačový program, který kopíruje funkce prvního programu? V odpovědi na položenou otázku vyjádřil SDEU jednoznačně negativní stanovisko. Své rozhodnutí opřel o již dříve judikovaný názor (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010, ve věci C-393/09), že výhradně zdrojový a strojový kód představují vyjádření počítačového programu v objektivně vnímatelné podobě. Z toho lze následně vyvodit, že pouze tato vyjádření mohou být předmětem autorskoprávní ochrany. Takový závěr pak jednoznačně znamená, že funkcionality počítačových programů leží mimo dosah ochrany poskytované autorským právem. V obdobném duchu rozhodl též ve vztahu k převzetí programovacího jazyka a datových struktur. Rozhodnutí jako takové však nepředstavuje významný příspěvek do debat k možnosti chránit funkcionality počítačových programů prostředky autorského práva. Důvodem je naprosté pojmové vakuum, do kterého SDEU své rozhodnutí zasadil.

Případ Wintersteiger

Tereza Kyselovská

Soud	Soudní dvůr Evropské Unie (první senát)
Sp. zn.	C-523/10
Datum	19. 4. 2012
Dostupnost	www.eurlex.eu

Právní věta:

Článek 5 bod 3 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nutno vykládat v tom smyslu, že spor týkající se porušení práv vyplývajících z ochranné známky zapsané v členském státě, ke kterému mělo dojít tak, že inzerent využil na internetové stránce vyhledávače provozovaného pod národní doménou nejvyšší úrovně jiného členského státu klíčové slovo, které je totožné s uvedenou ochrannou známkou, může být předložen soudům členského státu, ve kterém je ochranná známka zapsána, nebo soudům členského státu sídla inzerenta.

Anotace:

Dne 19. dubna vydal Soudní dvůr Evropské unie (dále jen SDEU) očekávané rozhodnutí ve věci týkající se určení mezinárodní pravomoci (příslušnosti) soudů v případě porušení práv vyplývajících z ochranné známky. V tomto rozhodnutí se SDEU zabýval výkladem článku

5 odst. 3 nařízení Brusel I¹ a jeho hraničního určovatele „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ (*lex loci delicti*)² pro online prostředí. Internet, online prostředí se vyznačuje územní neomezeností, naopak pravidla mezinárodního práva soukromého a procesního jsou založena na zásadě teritoriality. Proto řada hraničních určovatelů nefunguje v tomto prostředí zcela bez problémů. Jedním z problematických je i hraniční určovatel *lex loci delicti*. Pro další rozvoj smluvních i mimosmluvních závazkových vztahů na internetu je nutná existence pevných a předvídatelných pravidel (hraničních určovatelů) s jasným obsahem.³ SDEU se v několika posledních rozsudcích zabýval právě interpretací stávajících kolizních a procesních pravidel pro online prostředí.⁴ V rozhodnutí eDate se SDEU poprvé zabýval interpretací hraničního určovatele *lex loci delicti* v online prostředí, ale ve specifickém případě porušení osobnostních práv zveřejněním informací na internetu.⁵

V tomto rozhodnutí šlo o žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Wintersteiger AG (dále jen Wintersteiger), proti Products 4U Sondermaschinenbau GmbH (dále jen Products 4U).

Společnost Wintersteiger je podnik se sídlem v Rakousku, který vyrábí a celosvětově prodává servisní stroje pro lyže a snowboardy včetně náhradních dílů a příslušenství. Od roku 1993 je majitelem rakouské ochranné známky Wintersteiger. Společnost Products 4U se sídlem v Německu také vyvíjí a prodává servisní stroje pro lyže a snowboardy. Kromě toho prodává příslušenství ke strojům jiných výrobců, zejména ke strojům společnosti Wintersteiger. Toto příslušenství, které společnost Products 4U nazývá „Wintersteiger-Zubehör“ („příslušenství Wintersteiger“) není vyráběno společností Wintersteiger a tato jej ani neautorizovala.

Společnost Products 4U si od 1. prosince 2008 rezervovala klíčové slovo (AdWord) „Wintersteiger“ v rámci vyhledávače Google. Tento zápis byl omezen německou národní doménou nejvyšší úrovně (google.de). Společnost Products 4U nezadala žádnou reklamu spočívající ve vyhledávaném výrazu „Wintersteiger“ na rakouské národní doméně nejvyšší úrovně Google. at Po zadání klíčového slova „Wintersteiger“ do vyhle-

1 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. *Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1–2, zvláštní vydání v českém jazyce: Kapitola 19 Svazek 04 S. 42 – 64.*

2 Článek 5 odst. 3 nařízení Brusel I: „Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována [...] ve věcech týkajících se protiprávního jednání či jednání, které je postaveno na roven protiprávnímu jednání, u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události.“

3 Tento výklad je významný a použitelný i pro jiné unijní sekundární právní předpisy, které s tímto hraničním určovatelem pracují, zde zejména pro Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (článek 4 odst. 1, článek 8 odst. 1 a další).

4 Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 7. prosince 2010 ve spojených věcech C-585/08 Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliveru Hellerovi C-144/09. Interpretace pojmu „zaměřování činnosti“ v případě spotřebitelských smluv.

5 Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. října 2011 ve věci eDate Advertising GmbH proti X (C-509/09) a Olivier Martinez a Robert Martinez proti MGN Limited (C-161/10). Sbirka rozhodnutí 2011.

dávající se uživateli na prvním místě objevil odkaz na na internetovou stránku společnosti Wintersteiger. V pravé části obrazovky se však objevila pod nadpisem „Anzeige“ („inzerce“), reklama společnosti Products 4U. Text této reklamy obsahoval řadu klikatelných odkazů. Po kliknutí na nadpis „Skiwerkstattzubehör“ („příslušenství pro opravny lyží“) byl uživatel přeměrován na nabídku „Wintersteiger Zubehör“ („příslušenství Wintersteiger“) obsaženou na internetové stránce společnosti Products 4U. Reklama na stránce Google.de nijak nezduřazňovala absenci obchodních vztahů mezi společnostmi Wintersteiger a společností Products 4U.

Společnost Wintersteiger tvrdila, že Products 4U zasahovala inzerátem umístěným na stránce google.de do práv vyplývajících z její rakouské ochranné známky, a podala u rakouských soudů zdržovací žalobu. Společnost Products 4U popřela mezinárodní příslušnost rakouských soudů a existenci zásahu do práv vyplývajících z ochranné známky Wintersteiger. Podle této společnosti se stránka google.de zaměřovala výlučně na německé uživatele a byla v němčině.

Spor se dostal až k rakouskému odvolacímu soudu Oberster Gerichtshof, který si položil otázku, za jakých podmínek může reklama s využitím rakouské ochranné známky Wintersteiger na internetové stránce provozované pod jménem národní domény nejvyšší úrovně „.de“ zakládat soudní příslušnost rakouských soudů podle čl. 5 odst. 3 nařízení Brusel I. Oberster Gerichtshof přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru předběžné otázky: *Je třeba formulaci „míst[ost], kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ uvedenou v čl. 5 bodě 3 [nařízení Brusel I] v případě zásahu osoby usazené v jiném členském státě do práv vyplývajících z ochranné známky státu, ve kterém má sídlo soud, použitím klíčového slova (AdWord) totožného s touto ochrannou známkou v internetovém vyhledávacím, jenž nabízí své služby pod různými národními doménami nejvyšší úrovně, vykládat v tom smyslu, že:*

- a) *příslušnost je založena pouze za předpokladu, že se klíčové slovo použije na stránce vyhledávače, jejíž doména nejvyšší úrovně je doménou státu, v němž má sídlo soud;*
- b) *příslušnost je založena již tím, že tato internetová stránka vyhledávače, na níž se použije klíčové slovo, je dostupná ve státě, v němž má sídlo soud;*
- c) *příslušnost závisí na tom, že kromě dostupnosti internetové stránky musí být splněny další požadavky? V případě kladné odpovědi, o jaká kritéria se jedná?*

SDEU ve své rozhodnutí odkázal na systematiku pravidel pro založení mezinárodní pravomoci (příslušnosti) soudů v Nařízení Brusel I. Základní zásadou je dle článku 2 domicil žalovaného. Pravidlo zvláštní příslušnosti soudu, které je jako výjimka ze zásady příslušnosti soudů místa bydliště žalovaného stanoveno v článku 5 bodu 3 tohoto nařízení, je založeno na existenci zvláště úzké souvislosti mezi sporem a soudy místa, kde došlo ke škodné události, která odůvodňuje určení příslušnosti těchto soudů z důvodů řádného výkonu spravedlnosti

a účelné organizace řízení.⁶ Spojení „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“, uvedené v čl. 5 bodu 3 Nařízení Brusel I, se vztahuje k místu, kde došlo k újmě, a zároveň k místu příčinné události, v níž má tato škoda původ, takže žalovaný může být podle volby žalobce žalován u soudu jednoho nebo druhého místa.⁷

Co se týče místa, kde došlo k újmě, jedná se o místo, kde skutečnost, která může vyvolat deliktní nebo kvazideliktní odpovědnost, způsobila škodu.⁸ V případě údajných porušení osobnostních práv má poškozený možnost podat žalobu na náhradu celé nemajetkové újmy k soudům členského státu, v němž se nachází centrum jeho zájmů.⁹ Toto pravidlo se ovšem neuplatní v případě porušení práv k duševnímu vlastnictví, a to vzhledem k jejich zvláštní povaze. Práva duševního vlastnictví jsou založena na zásadě teritoriality. Ochrana poskytovaná zápisem národní ochranné známky v zásadě omezena na území členského státu zápisu, její majitel se obecně nemůže dovolávat této ochrany mimo území daného státu. S ohledem na právní jistotu a předvídatelnost jsou to právě soudy členského státu zápisu, které dokáží nejlépe posoudit, zda byla skutečně porušena práva vyplývající z národní ochranné známky. Tyto soudy jsou oprávněny rozhodovat o náhradě celé újmy údajně způsobené držiteli chráněného práva z důvodu jeho porušení, jakož i o žalobě na zdržení se jakéhokoli zásahu do uvedeného práva.¹⁰

Co se týče místa příčinné události, omezení územní působnosti ochrany národní ochranné známky nemůže vyloučit mezinárodní příslušnost jiných soudů, než jsou soudy členského státu, v němž je ochranná známka zapsaná. Za příčinnou událost v tomto případě je nutné považovat nikoli samotné zobrazení reklamy, ale to, že inzerent inicioval spuštění technického procesu, který vede podle předem určených parametrů k zobrazení inzerce, kterou tento inzerent vytvořil pro vlastní obchodní sdělení.¹¹ Ten, kdo vybírá klíčové slovo, které je totožné s ochrannou známkou, a užívá jej v obchodním styku, je inzerent, a nikoli vyhledávač. Místem, kde dojde ke spuštění technického procesu, je pak dle SDEU sídlo inzerenta. K tomuto výkladu se SDEU přiklonil z důvodu, že se jedná určité a zjištělné místo, a to jak pro žalobce, tak pro žalovaného, které může z tohoto důvodu zjednodušit provádění důkazů a organizaci řízení.¹²

Na základě výše uvedeného tak SDEU rozhodl, že článek 5 bod 3 Nařízení Brusel I je nutno vykládat v tom smyslu, že spor týkající se porušení práv vyplývajících z ochranné známky zapsané v členském státě, ke kterému mělo dojít tak, že inzerent využil na internetové stránce vyhledávače provozovaného pod národní doménou nejvyšší úrovně jiného členského státu klíčové slovo, které je totožné s uvedenou ochrannou známkou, může být předložen soudům členského státu, ve kterém

⁶ Bod 18 rozhodnutí SDEU.

⁷ Bod 19 rozhodnutí SDEU.

⁸ Bod 21 rozhodnutí SDEU.

⁹ Bod 52 rozhodnutí SDEU ve věci eDate.

¹⁰ Bod 28 rozhodnutí SDEU.

¹¹ Bod 34 rozhodnutí SDEU.

¹² Bod 37 rozhodnutí SDEU.

je ochranná známka zapsána, nebo soudům členského státu sídla inzerenta.

Okamžik doručení do datové schránky soudu, skutečnosti známé soudu z jeho činnosti

Miloslav Hrdlička

Soud	Ústavní soud ČR
Sp. zn.	II. ÚS 3518/11
Datum	10. 1. 2012
Dostupnost	http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=72764&pos=1&cnt=1&typ=result

Právní věta:

Skutečnosti jsou obsaženy v informačním systému datových schránek (viz ust. § 14 ZoEÚ) a jsou obecným soudům plně dostupné (bod 10); jedná se tak o skutečnosti známé soudu z jeho činnosti, jež není třeba v občanském soudním řízení dokazovat (viz ust. § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů).

Anotace:

V oblasti elektronického doručování prostřednictvím datových schránek vzniká řada teoretických i praktických problémů. Judikatura spojená s touto problematikou je ale prozatím pouze velmi málo početná. Zejména z tohoto důvodu je možné přivítat každé nové rozhodnutí. V lednu 2012 vyjádřil svůj názor na některé sporné otázky i Ústavní soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 3518/11¹.

Zde zkoumané rozhodnutí se v podstatě zabývá dvěma zásadními oblastmi, které jsou doposud předmětem diskusí. Jedná se o:

- určení okamžiku doručení zprávy do datové schránky státního orgánu (soudu) a s tímto spojená problematika zachování lhůt
- nutnost dokazování údajů obsažených v informačním systému datových schránek v (civilním) soudním řízení

V první řadě je nutné zabývat se určením okamžiku doručení datové zprávy (v posuzovaném případě odvolání) soudu.

V našem případě se jednalo o podání odvolání, které bylo stěžovatelkou z její datové schránky odesláno poslední den lhůty a soudu bylo do jeho datové schránky tento den i doručeno (9. 5. 2011 v 19:27:30 hod.). Lhůta pro podání odvolání je typicky považována za lhůtu procesní, kdy k zachování této lhůty není nutné, aby podání došlo poslední den lhůty soudu. Podané odvolání bylo ale Obvodním soudem pro Prahu 5 odmítnuto jako opožděné z důvodu, že se příjemce (soud) do datové schránky přihlásil následující den (10. 5. 2011 v 00:03:12

hod.) a až tento okamžik soud považoval za okamžik doručení odvolání stěžovatelky.

Tento názor ale nemůže v současné době obstát. Ostatně v tomto duchu vyznívá jak zde rozebírané rozhodnutí Ústavního soudu ČR, tak i další judikatura (zejména Nejvyššího správního soudu ČR). Už v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 9 Afs 28/2010² je vyjádřen závěr, že okamžikem doručení datové zprávy soudu je samotné dodání zprávy do datové schránky soudu. Není přitom rozhodné, kdy se daný subjekt (soud – pověřená osoba) do datové schránky přihlásí. Tento přístup je jistě vhodný (Ústavní soud ČR se ve svém rozhodnutí k tomuto výkladu též přiklání) a podle mého názoru je možné za použití stejných argumentů přistoupit k této problematice obdobně i v civilním soudním řízení.

Objevují se však i názory³ dovozující, že lhůta (procesní) by měla být zachována již pouhým odesláním zprávy subjektem. Jedná se zejména o to, že ve výše citovaném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR je přistupováno k odeslání datové zprávy tak, že samotné odeslání datové zprávy není možné ztotožnit s předáním zprávy držiteli poštovní licence, ani orgánu, který má povinnost zprávu doručit⁴. Vzhledem k těmto závěrům bylo dovozeno, že pouhé odeslání zprávy není dostačující pro zachování lhůty.

Předkládaný názor (prezentovaný např. ve výše zmíněném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) ale nezohledňuje specifika datových schránek (ani informačního systému datových schránek). Výše uvedený závěr se podle mého názoru bez dalšího uplatní u „obvyčejné elektronické komunikace“ (např. u e-mailu). Na druhou stranu pokud se zaměříme na datové schránky, jedná se o zcela odlišnou situaci.

V institutu datových schránek vidím pozitivní posun pro elektronické doručování, který se ale stane plně zřejmým až při správném uplatnění všech možností datových schránek. Pokud přistoupíme k systému datových schránek tak, že po odeslání zprávy nemá provozovatel povinnost datovou zprávu (např. odvolání) doručit, značně tím zmenšíme důvěru uživatelů datových schránek. Datové schránky vznikly právě z důvodu vytvoření bezpečné platformy pro elektronickou komu-

2 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 9 Afs 28/2010

3 Svoboda, K., Suk, M., Zeman, P. *Doručování v soudním řízení*. Praha: Linde. 2009, 267 s, ISBN 978-80-777-5, s. 170

4 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 9 Afs 28/2010 – Z odůvodnění: „Nejvyšší správní soud se však přiklonil k názoru, že informační systém datových schránek není ani držitelem (zvláštní) poštovní licence ani orgánem, který má povinnost datové zprávy odesílané prostřednictvím datových schránek doručit. Obdobně jako např. elektronické podatelny pro podání učiněná v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě (e-mailová podání) je i informační systém datových schránek pouze technickým prostředkem, jehož využitím dochází k přenosu datové zprávy od odesílatele k příjemci (adresátovi). Na tom nic nemění ani ustanovení § 14 odst. 2, věta druhá, zákona č. 300/2008 Sb., podle kterého je provozovatelem informačního systému datových schránek držitel poštovní licence. Rozhodující je skutečnost, že zatímco v případě doručování prostřednictvím držitele (zvláštní) poštovní licence či orgánu, který má povinnost odesílané zprávy doručit, odesílatel zprávu předává třetímu subjektu (přepřevci), aby ji ten doručil adresátovi (na základě smlouvy uzavřené mezi odesílatelem a přepravcem), informační systém datových schránek odesílatel sám přímo využívá.“

1 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. 1. 2012, sp. zn. II. ÚS 3518/11